

Μαρτυρίες για τους βάρβαρους τουρκικούς βομβαρδισμούς της Τηλλυρίας το 1964

Γράφει η
ΦΑΝΟΥΛΑ
ΑΡΓΥΡΟΥ

Η πρώτη φωτογραφία που βλέπετε είναι μια ζωντανή μαρτυρία των τουρκικών βάρβαρων βομβαρδισμών της Τηλλυρίας στις 8 Αυγούστου 1964. Θυμίζουμε ότι τότε η τουρκική Αεροπορία χρησιμοποίησε και τις απογορευμένες βόμβες ναπόλμ. Με αποτέλεσμα να έχουμε 55 νεκρούς, 28 εκ των οποίων πολίτες.

(Γράφημα σχετικά στην «Ελευθερία», Πέμπτη 25 Ιανουαρίου 2007, με τίτλο «Πατί η εκστρατεία διαφώτισης για τους τουρκικούς βομβαρδισμούς του 1964 από τον Υπατο Αρμοστή Σειτηριάδη... ενόχλησε τους Βρετανούς» και πλασιάζσαμε το ρεπορτάζ με φωτογραφίες απανθρακωμένων συμπατριωτών μας από τις βόμβες ναπόλμ).

Την εν λόγω φωτογραφία έστειλε στο Λονδίνο για δημοσίευση Βρετανός δημοσιογράφος της United Press International (UK) Ltd και που δημοσιεύθηκε στις 10 Αυγούστου 1964, προφανώς στην βρετανική «Daily Mirror».

Στη φωτογραφία εικονίζεται Ελληνοκύπριος εθελοντής, και που δεν είναι άλλος από τον αγαπητό συμπατριώτη μας γνωστό φωτογράφο της παροικίας, Πέτρο Πενταγιώτη από την κατεχόμενη Πεντάγυια.

Και έγραψε τότε ο Βρετανός δημοσιογράφος στην λεζάντα της φωτογραφίας που έστειλε στην εφημερίδα.

«**ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΠΟΥ ΚΑΤΕΡΡΙΦΘΗΚΕ ΚΥΠΡΟΣ:**

ΚΥΠΡΟΣ: Έλληνας αξιωματικός κοιτάζει ένα από τα τουρκικά μαχητικά αεροπλάνα που καταρρίφθηκαν κατά τη χθεσινή επίδρομή εδώ. Επίθεσις από τουρκικά μαχητικά αεροπλάνα στη βορειοδυτική ακτή της Κύπρου ήταν σχεδόν συνεχείς χθές από το απόγευμα μέχρι τη νύχτα. Επιτέθηκαν με ρουκέτες δια μέσου της ακτής 40 μιλίων μεταξύ της Πόλης (Χρυσόχους) και του Ξερού. Ένα τουρκικό μαχητικό καταρρίφθηκε από αντι-αεροπορικά πυρά των Ελληνοκυπρίων.

9 Αυγούστου 1964»
(TURKISH PLANE SHOT DOWN CYPRUS: A GREEK OFFICIAL LOOKS DOWN AT ONE OF THE Turkish fighter planes shot down in yesterday's raid over here. Attacks by Turkish jet planes on the north-west Cyprus coast were almost continuous yesterday from afternoon until nightfall. Rocket attacks were made along the 40 mile strength of coast between Polis

Τότε και τώρα. Πάνω, ο Πέτρος Πενταγιώτης εξετάζει τα συντρίμια του τουρκικού αεροπλάνου το 1964. Δεξιά, ο Πέτρος μπροστά στο «μνημείο» του καταρριφθέντος αεροπλάνου στα κατεχόμενα

and Xeros. One Turkish plane was brought down by Greek-Cypriot anti aircraft fire. 9th August 1964.

United Press international photo.

Η τουρκική αεροπορία βομβάρδισε την περιοχή Τηλλυρίας μεταξύ 7-9 Αυγούστου 1964 με αεροπλάνα F100 και F84F. Τα αεροπλάνα συνολικά έκαναν 64 εφόδους με αδιάκριτους βομβαρδισμούς και άφησαν πίσω τους τα πρώτα δείγματα κερμαλικής θηριωδίας και ολοκαυτώματος. Χαλάσματα, νεκρούς, τραυματίες επι ζωής, ερείπια...

Στη δεύτερη φωτογραφία εικονίζεται ο Πέτρος Πενταγιώτης δίπλα από το καταρριφθέν το 1964 τουρκικό αεροπλάνο, το οποίο διατηρούν οι Τούρκοι Αττίλες και Τ τουρκοκύπριοι στη περιοχή όπου καταρρίφθη. Ο Πενταγιώτης επισκέφθηκε ειδικά τα κατεχόμενα για να εξασφαλίσει την μαρτυρία του ολοκαυτώματος του 1964, σε πρόσφατο ταξίδι του στην Κύπρο.

Η 3η φωτογραφία εικονίζει την αποβάθρα στο Ξερό όπου βύθισαν την ίδια μέρα (8 Αυγούστου 1964) τότε οι Τούρκοι την ακταιωφό «Φαέθων». Για τον βομβαρδισμό της ακταιωφόρ δημοσίευ-

σε αποκαλυπτικά ο «Φιλελεύθερος», με μαρτυρίες όπως έγραψε «ενός πληγωμένου πλοίαρχου, ενός ορκαμένου γιατρού και ενός πατριώτη μετέωρα ζωντανεύουν μετά από 46 χρόνια ένα τροχικό γεγονός και ταυτόχρονα θυμίζουν ότι έξι Ελλαδίτες παραμένουν ξεχασμένοι στο κοιμητήριο Λευκωσίας», που αναδημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα <http://infognomonopolitics.blogspot.co.uk/2010/08/1964.html>

ΑΚΤΑΙΩΡΟΣ ΦΑΕΘΩΝ

Η τέταρτη φωτογραφία εικονίζει την καταστρεφόμενη, φλεγόμενη ακταιωφό, μετά τον ανελέητο βομβαρδισμό της από την τουρκική αεροπορία.

Αντιγράφουμε από κολλαιότερο δημοσίευμα του δημοσιογράφου Νίκου Παπαναστασίου στη «Σημερινή» για το θέμα:

«Η ακταιωφόρ «Φαέθων» κατέπλευσε στις 8 Αυγούστου 1964 δίπλα ακριβώς από την αποβάθρα της Κυπριακής Μεταλλευτικής Εταιρείας, στο Ξερό ανατολικά του χωριού προς την Πεντάγυια... Ήταν τέσσερα F-84 και F-104. Προσπαθώντας να καλυφθεί, προχώρησε και κόλλησε κυριολεκτικά σε εμπορικό πλοίο που περίμενε να φορτώσει μετάλλευμα αλλά ούτε και εκεί γλίτωσε από τη μανία των τουρκικών πυρών, τα οποία προκάλεσαν μεγάλες ζημιές και στο εμπορικό σκάφος...

Η τελευταία προσπάθεια ήταν ο πλους προς την παραλία, πράγμα όμως που δεν τελεφερόρησε, γιατί την ώρα εκείνη άρχισαν να εκρήγνυνται τα βλήματα των πυροβόλων της με αποτέλεσμα να προκληθεί πυρκαγιά. Οι φωτιές έκαιαν το κάθε τι και δημιουργούσαν πραγματική κόλαση για το πλήρωμα, αρκετά μέλη του οποίου ήδη είχαν σκοταθεί και άλλα τραυματιστεί. Ένας από τους νεκρούς ήταν ο Αντνης Φιλίππας από τη Μόρφου και μεταξύ των τραυματιών ήταν και ο Ελλαδίτης διοικητής τους σκάφους... Με την αποχώρηση των αεροπλάνων, στο Φαέθων έσπευσε βιαστικά της ΚΜΕ και μάζεψε και μετέφερε στην παραλία νεκρούς και τραυματίες. Τα πτώματα δύο νεκρών παρέμειναν στη θάλασσα όλο το βράδυ και ανασύρθηκαν την επομένη. Επρόκειτο για ναύτες που, είτε έπεσαν ζωντανοί στη θάλασσα για να γλιτώσουν και σκοτώθηκαν από τα πυρά των αεροπλάνων, εί-

τε σκοτώθηκαν πάνω στο σκάφος και έπεσαν στο νερό.

Ο βομβαρδισμός της ακταιωφόρ έγινε σε δύο φάσεις. Η πρώτη από τέσσερα αεροπλάνα στις 4.25 μ.μ. για 20 λεπτά και η άλλη στις 6.55 μ.μ. από δύο πολεμικά και διάρκειας σχεδόν μισή ώρα.

Οι φωτογραφίες είναι από το Αρχείο του Associated Press (περιλαμβανομένης και της αποκλειστικής φωτογραφίας του βραβευμένου φωτογράφου Τζιμ Πρινγκλ του Associated Press τη στιγμή που κτυπήθηκε το περιπολικό «Φαέθων» στο αεροπορικό του Ξερό στις 8 Αυγούστου 1964), που μας παραχώρησε ο Πέτρος Πενταγιώτης.

Η αποκλειστική φωτογραφία του Τ. Πρινγκλ, από τη στιγμή της έκρηξης στο «Φαέθων»

Το φλεγόμενο «Φαέθων» καθώς το ηρωικό πλήρωμα προσπαθεί να πλησιάσει την ακτή.